

ZALÁN TIBOR

Hamletrock

(SHAKESPEARE NYOMÁN, ARANY JÁNOS
FORDÍTÁSÁT KI- ÉS FELHASZNÁLVA)

V. FELVONÁS 1. JELENET

Temető. Két sírásó jön ásóval, kapával.

SÍRÁSÓ1 Önként kurtított életén,
Vízben nyúvadt ki a szegény.
Jár-e neki keresztény temetés?

SÍRÁSÓ2 A halottkém megvizsgálta,
megforgatta, meggusztálta,
azt mondta, hogy jó halott.
Szentelt földet kaphat itt.

EGYÜTT Ássunk, ássunk szaporán,
nőjön a gödör!
Hamar itt a koporsó,
Rög lesz az emberi rögön.

SÍRÁSÓ1 Márpedig, hogy készakarva
vetődött a piszkos habba,
annyi bizonyos!
Jár-e neki keresztény temetés?

SÍRÁSÓ2 Az is lehet, hogy ártatlan,
nem ő ment a vízhez oda,
hanem a víz, hozzá, ide
jött.
Ergó, nem fujtotta magát
belé, csak ott hagyta fogát
benne.
Víz az oka, úgy bizony,
mert víz az úr.
Én már csak tudom.

SÍRÁSÓ1 Ez vóna a törvény?

SÍRÁSÓ2 Ez írta a halottkém,
az a rusnya, sanda lény.

SÍRÁSÓ1 S ha nem kisasszony vóna?

SÍRÁSÓ2 Akkor a vízbe se fúna!

SÍRÁSÓ1 Úgy járna, mint mások,
neki is jutna temetőárok.
Hát – nekik mindent szabad!
De ne kössük karóhoz az ebet.
Kérdezek én tőled valamit
emez helyett.

SÍRÁSÓ2 Csak azt kérdezd, tudok, amit.
SÍRÁSÓ1 Ki az, aki kőművesnél,
ácsnál, hajóépítőnél
tartósabb szállást épít?

SÍRÁSÓ2 Akasztó-csináló, mert ő
túléli a művit.

SÍRÁSÓ1 A sírásó, te marhacsont.
Ahogy temet, csakúgy bont.
Föld alatt rothad a hulla,
pedig a földet rátúrta...
Eredj, szerezz holmi piát
Jakabtul!

Sírásó2 dalolva elmegy. Dalába bekapcsolódik a másik is.

*Hajdanda, míg ifjú valék,
Tartottam szeretőt;
Kényemre, hej! kedvemre, húj!
Tölthettem az időt.*

*Émmeg, hogy épp ifjú vagyok,
Tartok két szeretőt;
Egyikkel, hej! másikkal, húj,
Így töltöm az időt.*

*Hajdanda, víg kedvem valék,
reggelig vitt a vágy.
Asszonytól, hej! A lányhoz, húj!
Nem maradt szűzen ágy!*

*Émmeg, hogy épp benne vagyok,
Nem csak a szájam jár.
Jobbról húz, hej! Balról lök, húj!
Kettőből egy: talál!*

Amíg csak élsz, mind azt hiszed,

*Az élet élvezet!
Aztán meg, hűj, egyszer kinyúlsz,
Ennyi volt életed.*

*Ássuk a sírt, látjuk a zűrt,
Könnyek s végrendelet.
Pap lóbál, hej, szenteltvíz, hűj,
A féreg már ehet.*

Refrén:

*Így vagyunk, hej, tudjuk jól, hűj, az élet körmenet,
Ássuk a sírt, mindegy, kinek, mindegy, ki kit temet –
Ma temet hej, holnap már, hűj, ő lesz az új tetem,
Porból ha jött, a porba tér, így szól a rendelet!*

Feltűnik távolabb Hamlet és Horatio

- HAMLET Nem érzi ez a bunkó, mit csinál, hogy nótázik, míg sírt ás?
HORATIO Megedezte a mindennapi megszokott dolga.
HAMLET Milyen igaz! Csakis a kevés dolgú kézzel jár együtt a finomabb érzés.
- SÍRÁSÓ1 *(dalol)*
*De a vénség lopva megragad,
keze markol, körmibe fog – jaj,
az én hajóm már elhaladt,
kutya sorsom a partra kidob.” (Eldob egy koponyát.)*
- HAMLET Annak a koponyának valamikor nyelve volt és énekelt... S hogy vágja földhöz a pimasz!... Mintha csak a Káin szármárcsontja volna, amivel az első gyilkosságot elkövette!
- SÍRÁSÓ1 *(dalol)*
*Ide hát, ide hát a szemfedőt!
A koporsót bélleni jó.
Ásó, kapa kell meg sárga föld –
az ilyenek egyéb se való. (Feldob egy másik koponyát.)*
- HAMLET Ehol egy másik! Mért ne lehetne egy ravasz ügyvéd koponyája? Hol vannak most szócsavarásai, kibúvói, tényálladéakai és birtokjogai, s megannyi cselfogása? Mért tűri, hogy egy ilyen otromba bunkó fejbe kólintsa a piszkos ásójával? Nem bizonyítja rá a „súlyos testi sértést”?
- HAMLET Ki sírja ez, hékás!
SÍRÁSÓ1 Az enyim, uram. *(dalol)*

*Ásó, kapa kell meg sárga föld –
az ilyenek egyéb se való.*

- HAMLET
SÍRÁSÓ1 Kötve hiszem, hogy a tiéd azért, mert benne állsz.
Míg fel nem kötnek, kötve nem hihetsz, uram. Enyim biz
ez, míg benne állok.
- HAMLET Ez nem áll, ha benne állsz is! Holté a sír, nem elevené. Ló-
dítani tudsz, azt látom.
- SÍRÁSÓ1 Meglátod, hogy tudok lódítani, ha az ilyen parittyakö-
veid majd visszalódítom terád, uram.
- HAMLET Miféle embernek ászod ezt?
SÍRÁSÓ1 Nem-embernek, uram.
HAMLET Néembernek hát?
SÍRÁSÓ1 Annak se.
HAMLET Kit temetnek belé?
SÍRÁSÓ1 Olyat, aki nő vót ugyan, de mán nem nő tovább, mer ha-
lott az istenadta.
- HAMLET Hogy bírja a nyelvelést a betyár! Vigyázzon az ember, mit
szalaszt ki száján, különben lefözi a szócsavarásaival. Iste-
nemre, Horatio, három éve figyelem ezt: úgy nekibátoro-
dott a mi korunk, hogy a paraszt lábujja már az udvaronc
sarkára hág a nagy sietségben. – Mióta vagy sírásó?
SÍRÁSÓ1 Az esztendő sok-sok napja közül aznap adtam rá a fejem,
amikor boldogult Hamlet királyunk legyőzte az öreg For-
tinbrast.
- HAMLET Mennyi ideje annak?
SÍRÁSÓ1 Nem tudod, uram? Akármelyik bolond megmondhassa.
Aznap vót ez, amikor az ifjabb Hamlet világra gyütt – az,
aki megbolondút.
- HAMLET S hogy bolondult meg?
SÍRÁSÓ1 Igen furcsán, aszondják.
HAMLET Hogyhogy furcsán?
SÍRÁSÓ1 Valami nyavalyába eshetett.
Hamlet Hagyjuk akkor benne a nyavalyában! Meddig áll el az em-
ber a földben rothadatlanul?
- SÍRÁSÓ1 Hát, aki éltibe meg nem rohadt – mer annyi rossebb rágta
test kerül ám ide manapság, hogy némelyik a sírbatételt
alig állja -, de a többi nyóc-kilenc évig eláll. Cserzővarga
kilencig.
- HAMLET Az miért bírja tovább a többinél?
SÍRÁSÓ1 Mer annak az irhája úgy kicserződik munka közbe, hogy
soká nem ereszti által a vizet. Mánpedig a víz a legkomi-

szabb ellensége a mi kurafi testünknek holtunk után. Ihol ez a koponya! Ez huszonhárom esztendejig vót itt a földbe.

HAMLET
SÍRÁSÓI
Kurafi egy bolond fickó kobakja ez. Mit saccolsz, uram, kié?

HAMLET
SÍRÁSÓI
Nem tudom.
Franc egye a bolond agyát ennek a betyárnak – egyszer egy egész üveg rajnait öntött a fejem búbjára! Ez a koponya nem másé, Yorické, a hajdani király hajdani bolondjáié.

HAMLET
SÍRÁSÓI
Ez? *(Átveszi a koponyát.)*
Pontosan!

HAMLET
Szigény Yorick! – Ismertem, Horatio. Csupa fáradhatatlan játék, csupa sziporkázó ötlet volt ez a fickó. A hátán lovagoltatott ezerszer is – most meg hogy irtózom tőle! A gyomrom is émelyedik belé. Itt csüngött az az ajk, amit Isten tudja, hányszor csókoltam meg! Hova lettek gúnydalaid, bukfenceid, énekeid, sziporkáid, amiktől úgy határozott mindenki az asztal körül? Kérdeznék tőled valamit, Horatio!

HORATIO
Hamlet
Mit, jó uram?
Mit gondolsz, mindenki ilyenné lesz a földben?

HORATIO
Éppilyenné.

HAMLET
Milyen alantas célokra használhatnak még bennünket, Horatio! Elképzelhető, hogy nemes maradványainkból végül tán hordódugasz lesz?

HORATIO
Ez aztán a furcsa képzelődés!

HAMLET
Nem is olyan furcsa. Csak szépen kísérvük el útján, fokrólfokra, ahogy hihetőleg vándorol. Meghalunk – eltemetnek – porrá leszünk – pora földdé – a földből agyagot nyerünk – így hát a belőlünk lett agyaggal miért ne dugaszolhatnánk be a söröshordót?

EGY HANG
HAMLET
Félre! A király, királyné, udvaroncok...

HAMLET
Mi történik, Horatio, miért épp most hoztál el ebbe a temetőbe, temetésnek idején.

HORATIO
Meg nem mondhattam – most meg... nem merem... nem tudom... nem én akarom...

Claudius, Gertrud, Laertes, egy pap és nemesurak jönnek, koporsót kísérvé.